

Orde wil docenten verbeteren

‘Maar het moet wel leuk blijven’

Op 3 juni jl. kwamen op uitnodiging van de Orde de docenten bijeen die optreden in de diverse opleidingen voor advocaten. Van de in totaal 950 docenten was een zesde verschenen, om te discussiëren over de vraag of ze misschien didactisch bijgeschoold moesten worden.

Linus Hesselink
eindredacteur

‘Waarom gooit u ze er dan niet uit?’ vroeg de didacticus.

‘Je mag ze niet wegsturen’, antwoordde de advocaat-docent. ‘Bovendien moet ik de cursisten enthousiast maken. Maar het is echt niet leuk als ze die houding hebben van “We komen alleen om die twee dagen vol te maken”.’

‘Nee, natuurlijk niet. Met dat uitgangspunt maakt u zichzelf chantabel. Een student is uiteindelijk zelf verantwoordelijk voor zijn enthousiasme.’ De didacticus zakte achterover in zijn stoel.

Hoe moet je omgaan met cursisten die vaak liever niet zouden doen waartoe ze verplicht zijn? De vraag kreeg verscheidene antwoorden, op maandagmiddag 3 juni jl., in een galmende zaal van Pulchri te Den Haag.

Matig tot zeer matig

Een meerderheid van de docenten – didactiek-vriendelijker dan de afwezigen, mag je verwachten – liet door handopsteken weten dat ze ‘een vorm van didactische training’ zou willen volgen. En dagvoorzitter Martijn Polak (hoogleraar en advocaat bij De Brauw) vroeg de zaal wie er stemde voor ‘één verplichte jaarlijkse cursusdag’:

een krappe meerderheid maakte aan het begin én aan het eind van de middag duidelijk dat ze dat wel wilde. Zelf was Polak niet tegen een verplichte didactische cursus, ‘maar het moet wel leuk blijven.’

Hoewel het gehele docentendom er mogelijk niet enthousiast over zal zijn, streeft de Orde in voorzichtige bewoordingen een dergelijke training wel na. Het laatste jaar werden de opleidingen behoorlijk gereorganiseerd (zie o.a. *Advocatenblad* 2001-63, ‘Minder breed maar niet te smal!’ pp. 63-66). Volgens de portefeuillehouder Opleidingen, A. Gerritsen, gaat het inmiddels goed met de opleidingen maar het kan altijd beter. Het ‘is toch aardig om er naar te kijken’ of een goede advocaat tegelijk een goede docent is of dat hij didactische ondersteuning behoeft. Algemeen deken Guensberg stelde enkele algemene vragen als: Kan iedereen het doceren leren, of heeft een goede docent speciale kenmerken? Heb je als docent behalve inhoudelijke kennis ook andere kennis nodig? En medewerker A.J. Kil MA merkte later op: ‘Als Orde kunnen we niet alleen afhankelijk zijn van mensen die van nature al goed zijn.’

De komende tijd zal de Orde zich blijven bezighouden met het organiseren en toetsen van het opleidingsaanbod, het *up-*

to-date houden van docentenhandleidingen en het uitbrengen van speciale uitgaven voor bepaalde rechtsgebieden. Maar dat men op termijn denkt aan didactische bijscholing is duidelijk.

En waarom ook niet? Waarom zou inderdaad een advocaat een goede docent zijn? De ervaring van voorzitter M. Polak met advocaat-auteurs wijst anders uit: ‘Een advocaat kan goed pleiten op basis van een concreet dossier, dat is toch even wat anders dan hem vragen om even achteruit te leunen en op dat gebied een beschouwelijke analyse te maken.’

Goede advocaten zijn echt niet automatisch goede docenten, dat was de teneur van de meest kritische bijdrage van de mid-

dag, die van drs. mr. A.I. de Boer. Hij is advocaat in dienstbetrekking, en directeur van de vereniging van houtondernemingen. Zijn stage was nog net niet helemaal afgerond maar hij had al wel een hele serie ervaringen met docenten achter de rug. Zijn algemene conclusie: 'De kwaliteit van de beroepsopleiding is matig tot zeer matig'. De Boer drong aan op meer specialiseringsmogelijkheden, op harmonisering van de opleidingseisen tussen de verschillende arrondissementen, op het overlaten van ontwikkelen van lesstof aan professionals (en niet de Orde), maar vooral op het inschakelen van professionele docenten.

'De goede cursussen worden door professionele docenten gegeven, de bijklussende advocaten doen het lang niet altijd goed. Terwijl je als cursist recht hebt op een goede docent! Als je goede docenten betaalt, dan kun je ook eisen stellen.'

Daarmee stipte De Boer een moeilijk punt aan. De Orde gaat ervan uit dat advocaten goede docenten kunnen zijn, omdat ze uit eigen ervaring kennen wat ze doceren. Maar een belangrijk argument voor de inschakeling van advocaten is ook dat het de Orde niet zoveel geld kost. Deken Guensberg: 'De opleidingen zouden anders voor de Orde niet te betalen zijn.'

Natuurlijk had De Boer ook wel eens advocaat-docenten meegemaakt die goed waren, of zelfs érg goed, maar meestal betrof het dan een combinatie van een advocaat met een commerciële trainer. 'Je moet de advocaten dus trainingen geven, en goed betalen. En er zou ook eens iets moeten gebeuren met de evaluaties: als iemand het heel slecht blijkt te doen, moet hij eruit. Dat gebeurt bij mijn weten nooit.'

Enthousiasme

Zoveel kritiek riep om een reactie. De zaal vroeg wat dan wél een goede docent was?

'Iemand met enthousiasme voor het vak, die kennis goed kan overdragen', zei de criticus.

'Maar enthousiasme en het overdragen ervan is toch niet te leren?'

'Ik denk dat je er wel iets aan kunt doen, met intervisie onder docenten bijvoorbeeld. Natuurlijk is het ook wel een beetje een kwestie van natuurtalent. Maar het blijft stuitend als er ongeïnspireerd onderwijs wordt gegeven, als een docentenhandleiding plichtmatig wordt afgewerkt. Ik heb het ook weleens anders meegemaakt hoor: dan zat je in een godverlaten oord in Nunspeet en dat had een advocaat samen met een communicatietrainer de hele groep cursisten binnen een half uur helemaal te pakken. Of het vak "strategische communicatie": onder leiding van professor Paul van den Hoven gingen we eigen procesdossiers analyseren, fantastisch, ook voor mensen die al twaalf jaar advocaat waren.'

Enthousiasme vertonen en overdragen, dat was tegen het zere been van de eerder geciteerde didacticus drs. J. Zewald. Zijn nogal abstracte lezing aan het begin van de middag bestond uit een serie goed klinkende, zij het bijzonder algemene spreuken. 'Valt er een slaaf uit de boom, is er een opleider geboren'. 'Geef de hongerigen geen vis, leer ze vissen.' 'Doceren is niet het vullen van een lege emmer, maar het ontsteken van vuur.' Het probleem met zijn verhaal was dat het opging voor elke onderwijssituatie. Zewald verzweeg niet dat hij helemaal niets wist van de advocatenopleidingen, maar gaandeweg ebde zijn eigen enthousiasme, en dat van de zaal, weg.

Als onderwerp kwam 'enthousiasme' een uur later echter terug. 'Als u zo graag enthousiaste docenten wilt, of als u cursisten enthousiast wilt maken, moet u dat in de opleidingsdoelstellingen zetten.' Ook Orde-opleidingsfunctionaris dr. R.C.H. van Otterlo relativeerde 'enthousiasme' als onderwijsdoel: 'Het gaat erom wat er van de opleiding beklijft.' Toch leek communis opinio in de zaal dat enthousiasme een essentiële voorwaarde voor goed doceren was. Als je er zelf niet in gelooft, waarom

De Saab Safir

zou je student dat dan wel doen? Advocate P. Willems was de eerder aangehaalde docente die vanuit de zaal duidelijk maakte dat het even belangrijk als moeilijk was om cursisten enthousiast te maken. 'Soms heb je twee uur nodig om contact te krijgen met een groep. Je hebt vaak ook te maken met onvoorbereide cursisten.' De didacticus Zewald wees ze er fijntjes op dat het ook hem immers ging om 'het vuur te ontsteken'.

De Saab Safir 91

Misschien is een toelatingstoets een manier om het niveau van de cursus te verbeteren, opperde advocaat Bruning uit Den Haag.

'Zo'n toets is er al, die heet "doctoraal-examen"', kreeg hij te horen.

Maar misschien is er een manier om bij de cursist enige voorbereiding af te dwingen. En er zou in elk geval kunnen worden onderzocht wat de stagiaires (ruim 1.000 in 2002) zoal van de beroepsopleiding vinden. (Wordt aan gewerkt, riep Orde-medewerker Van Otterlo.)

En op zijn minst moeten de evaluaties van de cursussen openbaar worden gemaakt, vond voorzitter Polak, dan kun je van tevoren zien waar je beter niet heen kunt gaan.

Als laatste spreker trad mr. J. Wind op. Hij is advocaat en docent faillissementsrecht maar van beide was zo goed als niets te merken, want hij vertelde zonder blikken of blozen het verhaal van de Saab Safir 91, een klein eenmotorig vliegtuig. Niet iedereen was geboeid, maar veel aanwezigen wel, door de nauwkeurige uiteenzettingen over de laagvleugel, de vliegwielloophanging en de diverse types die er zijn gebouwd. Na een kwartier interrumpeerden enkele vragenstellers: waarom vertelt u dit allemaal? Toen na

'De goede cursussen worden door professionele docenten gegeven, de bijklussende advocaten doen het lang niet altijd goed.'

twintig minuten een grote groep luid begon te applaudiseren, stopte Wind. Hij vertelde dat hij dit bedacht had om de noodzaak van didactiek, waarvan hij niets zei te weten, te relativieren: waarom zou je sleutelen aan onderwijs als het goed is? 'Je praat wel eens met collega-docenten, maar als ik nu enthousiast ben, en de cursisten waarderen

de cursus faillissementsrecht – dan heb je toch helemaal geen didactiek nodig?'

Dat was de zaal duidelijk niet met hem eens. Didactiek is meer dan een vorm, werd hem verteld. Een goede docent maakt het doel van het onderwijs duidelijk, geeft structuur aan de les en zoekt aansluiting bij de kennis en interesse van de groep, door bij-

voorbeeld in het begin te vragen: 'Wie heeft er weleens in oude vliegtuigjes gevlogen?' Misschien had Wind met wat extra didactische scholing bereikt dat de luisteraars hem niet op tweederde van zijn verhaal hadden gedwongen te stoppen. Nu werd niet de onwillige cursist maar de ontoereikende docent eruit gegooid.

Hoe zit het met...

Voor de Veegwet burgerlijk procesrecht is inmiddels een ambtelijk concept vastgesteld. Een overzicht van de hoofdpunten.

Willem Heemskerk
redactielid

Op 1 januari 2002 is – kort gezegd – Nieuw Rechtsvordering in werking getreden, maar bij gelegenheid van de mondelinge behandeling in de Eerste Kamer op 4 december 2001 had de minister van Justitie al een 'Veegwet' aangekondigd,² met daarin een correctie van de eerste schoonheidsfoutjes. Tot op heden is er nog geen wetsvoorstel ingediend,³ maar wel een ambtelijk concept vastgesteld. Het concept heeft geen enkele status maar het is aardig om te weten op welke punten aan verbetering of verandering wordt gedacht.

Ambtshalve toets relatieve bevoegdheid kantonzaken

Voorgesteld wordt art. 110 lid 1 Rv uit te breiden met één zin waaruit voortvloeit dat de (kanton)rechter zijn relatieve bevoegdheid bij waardeverordeningen onder de € 5.000, bij zaken betreffende een individuele arbeidsovereenkomst en huur en bij consumentenzaken *ambtshalve* – dus ook

de Veegwet?

zonder daartoe strekkend verweer – beoordeelt. Het voorstel wordt gezien als een sequel van art. 108 lid 2 Rv, terwijl verder wordt verwezen naar art. 100 lid 3 Rv-oud en – voor consumentenzaken – naar HvJEG 27 juni 2000, NJ 2000, 730. Met de wijziging wordt (ook) voorkomen dat incasseerders in de verleiding zouden kunnen raken om bij kleine vorderingen de gedaagde voor een (relatief onbevoegde) kantonrechter ver van gedaagdes woonplaats te dagvaarden, om zo verstek in de hand te werken.

Relatieve bevoegdheid ontbindingsverzoeken

Het ambtelijk concept van de Veegwet voorziet niet slechts in wijzigingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, maar ook van het Burgerlijk Wetboek, de Faillissementswet en de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren. Deze wijzigingen zijn van ondergeschikt belang, behalve de voorgestelde aanpassing van art. 7:685 lid 3 BW. Per 1 januari 2002 worden in dat art.lid de bepalingen betreffende de relatieve bevoegdheid voor de verzoekschriftprocedure (art. 262-270 Rv) van overeenkomstige toepassing verklaard, waarmee onbedoeld ook de rechter van de woon-

plaats van de werkgever, als die het ontbindingsverzoek indient, bevoegd is geworden. Voorgesteld wordt weer aan te knopen bij de bevoegdheidsregels voor dagvaardingsprocedures, te weten de art. 99-100 en 107-109 Rv.

Vereisten appèl- en cassatiedagvaardingen

Voorgesteld wordt de twee op grond van art. 111 lid 2 sub i Rv in eerste aanleg verplichte aanzeggingen, waarbij op de consequenties van verstek (art. 139 Rv) respectievelijk op de consequenties van verstek bij meer gedaagden (art. 140 Rv) wordt gewezen, los te koppelen in een sub i en een sub j, zonder de voorvoeging 'in alle zaken in eerste aanleg'. Tegelijkertijd wordt voorgesteld om de aan art. 343 en 407 Rv een zin toe te voegen waaruit blijkt dat art. 111 lid 2 sub i en lid 3 Rv op de appèl- respectievelijk cassatiedagvaarding niet van toepassing is. Met de voorgestelde wijzigingen worden twee dingen duidelijk gemaakt: het eerste is dat de aanzegging van de in art. 140 Rv bedoelde consequenties ook in hoger beroep en in cassatie geldt³ en het tweede is dat de substantiërings- en de bewijsaandragplicht juist niet in hoger beroep en cassatie gelden.⁴

Geen griffierecht in kantonrechtters kort geding

Met een toevoeging aan art. 112 Rv wordt voorgesteld duidelijk te maken dat in een kantonrechtters kort geding als bedoeld in art. 254 lid 4 Rv van de gedaagde bij verschijning géén vast recht wordt geheven. Daarmee zou een interpretatiekwestie van de Wet tarieven in burgerlijke zaken (WTBZ) worden opgelost, waar in art. 2 lid 1 is bepaald dat de gedaagde in een door de kantonrechter te behandelen zaak geen vast recht is verschuldigd, terwijl art. 4 bepaalt dat het vast recht van de verschenen gedaagde in een kort geding bij de rechtbanken € 193 bedraagt; onduidelijk was wat voorging bij een kort geding bij de rechtbank, sector kanton, hoewel, voor zover mij bekend, nu al wordt aangenomen dat dat art. 2 lid 1 WTBZ is.

Art. 75 Rv

Voorgesteld wordt van art. 337 lid 2 en art. 358 lid 4 Rv de verwijzing naar art. 75 Rv te laten vervallen, omdat die met de bestuurlijke onderbrenging van de kantonrechten bij de rechtbanken is achterhaald en ook overigens de verwijzing – waar in art. 75 Rv van beroep in cassatie wordt gesproken – niet klopt.

Conclusie van antwoord in reconventie

Tot slot is in een addendum bij het ambtelijk concept vooralsnog het standpunt ingenomen dat er geen aanleiding bestaat om uitdrukkelijk in de wet op te nemen dat gedaagde in reconventie het recht heeft om een conclusie ter antwoord te nemen, omdat dit reeds uit de regel van hoor en wederhoor (art. 19 Rv) en het begrip 'volgelingen' in art. 138 lid 1 Rv volgt; het

moment waarop die conclusie zal mogen worden genomen laat men graag aan de rechter over, die ter zake op grond van art. 5.8 van het landelijk rolreglement een instructiebevoegdheid heeft. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval – aldus het concept – zal het immers aan de rechter (moeten) zijn om uit te maken wat voor de desbetreffende procedure de meest aangewezen gang van zaken is.

Noten

- 1 Handelingen I, pp. 10-525, m.k.
- 2 Indiening bij de Tweede Kamer zou ook nog wel enkele maanden op zich kunnen laten wachten, nu het wetsvoorstel eerst nog aan de Ministerraad moet worden voorgelegd, hetgeen wellicht nog vóór het zomerreces plaatsvindt.
- 3 Dus het Leeuwardense hof heeft gelijk, zie *Advocatenblad* 2002-7, p. 309.
- 4 Waar schrijver dezes al zonder meer van uitging, zie *Advocatenblad* 2002-5, p. 224.

(advertentie)

Ambitieuus

Je hebt de ambitie om te laten zien in je leven. Zoel professioneel als persoonlijk. Wij kunnen samen met jou hoe te die ambities kunnen realiseren. Yacht Legal maakt deel uit van Yacht. Een organisatie die internationaal actief is in Nederland in Yachtmarktlider op het gebied van projectleidering en in het management met een groot netwerk van professionals. Vanuit een vast of flexibel dienstverband of als zelfstandige voeren onze professionals projecten uit voor toonaangevende bedrijven. Yacht biedt haar professionals volledige carrièrebegeleiding. Daarom bezeden wij veel tijd aan persoonlijke en professionele ontwikkeling en begeleiding. De Yacht Academy en The Engine (het grootste online kennisnetwerk van Nederland) zijn slechts twee voorbeelden van hoe we onze professionals actief ondersteunen. Wil je alleen voor de duur van een project aan Yacht verblijden? Ook dat is mogelijk. Yacht is verder actief op het gebied van Finance, HRM & Management ICT, Logistics & Purchasing, Marketing & Communications en Technology.

bestuursrecht JURISTEN

Yacht Legal is op zoek naar bestuursrechtjuristen. Je wordt ingezet op projecten bij diverse opdrachtgevers. Deze projecten kun je samen met je coach uitwerken passend bij je ambities en ervaring. Je werkzaamheden en verantwoordelijkheden liggen op het gebied van handhaving/procedure en, beleid, advies en juridisch management. Rechtsgebieden zijn hierbij algemeen en ruimtelijk bestuursrecht en milieurecht. Je bent flexibel, zelfstandig en communicatief zeer vaardig. Daarnaast houd je ervan om inhoudelijke sparren met je collega's van Yacht Legal. Je studie Rechten in de richting bestuursrecht heb je succesvol afgerond. Hiernaast beschik je over minimaal twee jaar relevante ervaring op bestuursrecht gebied. Ervaring in de advocatuur of binnen de gemeentelijke of provinciale overheid is een plus. Mail of stuur je sollicitatie voorstellen van toe naar Yacht Legal, t.a.v. Adriaan Niessen (vrijen), Mallibaan 79, 3581 LG Utrecht, adriaan.niessen@yachtgroup.com. Bel voor meer informatie Adriaan Niessen (vrijen) (06) 233 7372 / 06 224 69227 of klik op penn@yachtgroup.com.

Wij bieden uitstekende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Daarnaast kun je je binnen Yacht verder ontwikkelen in een stimulerende en uitdagende cultuur.

Professionals werken beter met Yacht Legal.

YACHT